

Árshækkun launavísitölu enn mikil – opinberi markaðurinn leiðir

Launavísitalan hækkaði um 0,35% milli febrúar og mars, samkvæmt tölum Hagstofu Íslands. Síðustu 12 mánuði hefur launavísitalan hækkað um 10,6%, sem er sama ársbreyting og í febrúar og sú mesta frá því í ágúst 2016.

Í mars 2020 hækkaði launavísitalan um 0,3% og þá var ársbreytingin 4,9% þannig að launaþróunin er öllu hraðari nú en þá. Launavísitalan hækkaði um 3,7% í janúar vegna áfangahækkana í kjarasamningum og hefur nú hækkað um samtals 4,4% frá áramótum. Ekki verður aftur um almennar launahækkningar að ræða samkvæmt kjarasamningum fyrr en í janúar 2022 þannig að þess má vænta að mánaðarleg þróun launavísitölu verði að öðru jöfnu með rólegra móti fram að því.

Kaupmáttur launa enn í hæstu hæðum

Vísitala neysluverðs hækkaði um 4,3% milli marsmánaða 2020 og 2021. Launavísitalan hækkaði um 10,6% á sama tímabili þannig að kaupmáttaraukningin á milli ára er mikil, eða 6%.

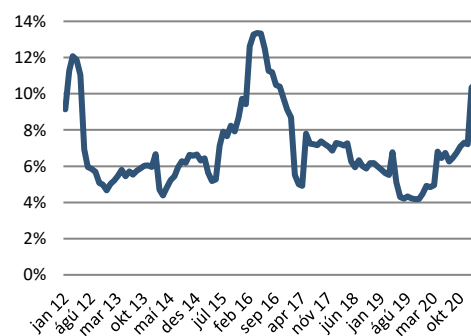
Kaupmáttur launa er því áfram mikill í sögulegu samhengi, þrátt fyrir aukna verðbólgu á síðustu mánuðum. Kaupmáttarvísitala hefur aukist nokkuð í upphafi árs og var kaupmáttur launa í mars 3,1% meiri en í apríl 2020, þegar hann varð hæstur á síðasta ári.

Opinberi markaðurinn hækkar meira

Launin á almenna markaðnum hækkuðu um 8,5% frá janúar 2020 fram til sama tíma 2021 og um 16,1% á þeim opinbera, 13,7% hjá ríkinu og 18,7% hjá sveitarfélögunum. Á sama tíma hækkaði launavísitalan fyrir alla um 10,3%. Nær allur vinnumarkaðurinn var kominn í sama ferli í janúar þegar síðasta áfangahækkun kom vegna kjarasamninga.

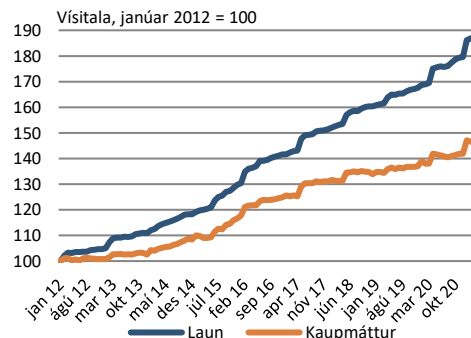
Laun á opinbera markaðnum hafa hækkað mun meira en á þeim almenna milli janúarmánaða 2020 og 2021. Á síðustu misserum myndaðist bil á milli launaþróunar á þessum tveimur mörkuðum þar sem

12 mánaða hækunartaktur launa

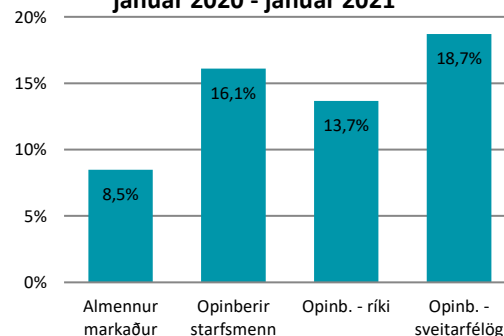
Heimild: Hagstofa Íslands, Hagfræðideild Landsbankans

Launaþróun og kaupmáttur

Heimild: Hagstofa Íslands, Hagfræðideild Landsbankans

Launahækkun einstakra hópa janúar 2020 - janúar 2021

Heimild: Hagstofa Íslands, Hagfræðideild Landsbankans

kjarasamningar á opinbera markaðnum voru gerðir mun seinna en á þeim almenna. Þetta bil hefur nú verið brúað að fullu og rúmlega það. Þróun launa á opinbera og almenna markaðnum hefur yfirleitt verið með álíka hætti yfir lengra tímabil, en þar sem um eitt og hálf ár er eftir af nágildandi kjarasamningi, þar sem flestir hópar eru í sama umhverfi, er ekki líklegt að sá munur sem kominn er upp núna jafnist í bráð.

Launabreytingar starfsstétta

Af starfsstéttum á almenna markaðnum hækkuðu laun verkafólks mest milli janúarmánaða 2020 og 2021, um 13,3%. Laun stjórnenda hækkuðu minnst, eða um 4%. Launavísitalan hækkaði um 10,3% á þessu tímabili þannig að laun verkafólks hafa hækkað mun meira en meðaltalið og laun stjórnenda verulega minna. Meginmarkmið síðustu kjarasamninga var að lægstu laun hækkuðu meira en þau hærri. Þessar niðurstöður, þar sem laun verkafólks og þjónustu-, sölu- og afgreiðslufólks hækka áberandi mest, benda til þess að þau markmið hafi náðst að einhverju leyti.

Laun í atvinnugreinum

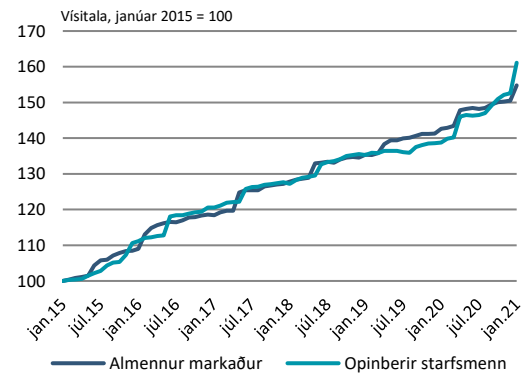
Meðal atvinnugreina á almenna markaðnum hækkuðu laun milli janúarmánaða 2020 og 2021 mest milli ára í veitustarfsemi, um 9,5%, og minnst í byggingarstarfsemi og mannvirkjagerð, um 4,6%. Það lítur því áfram út fyrir að minni umsvif í byggingarstarfsemi hafi minnkað launaþrýsting í þeim greinum.

Launaþróun hagstæð en veikur vinnumarkaður

Þróun launa um þessar mundir er í nokkru ósamræmi við margar aðrar stærðir í hagkerfinu. Sú breyting hefur orðið á seinustu árum að áföll á vinnumarkaði vegna kreppu koma meira fram í atvinnuleysi en áður. Fyrir á tímum lækkaði kaupmáttur launa yfirleitt mikið í kreppum vegna gengisfalls og mikillar verðbólgu.

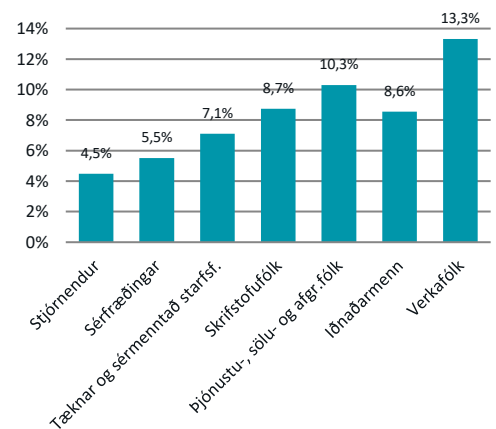
Launahækkarnir nú í byrjun árs hafa verið miklar og kaupmáttarstig er sögulega hátt. Ef horft er á launaþróun í fyrri kreppum má sjá að sú jákvæða launaþróun sem við sjáum nú er ekki beint í takt við slakan vinnumarkað.

Launaþróun á tveimur mörkuðum

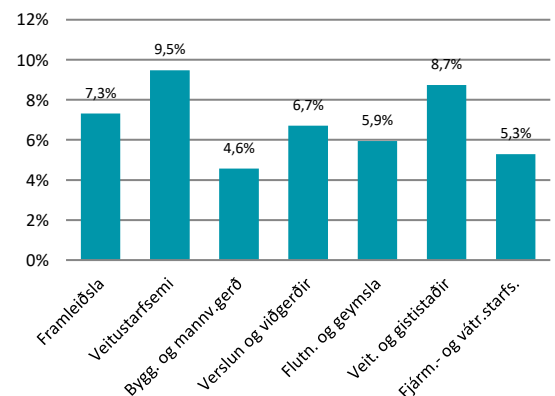
Heimild: Hagstofa Íslands, Hagfræðideild Landsbankans

Launahækkun starfsstétta janúar 2020 - janúar 2021

Heimild: Hagstofa Íslands, Hagfræðideild Landsbankans

Launahækkun í atvinnugreinum - janúar 2020 - janúar 2021

Heimild: Hagstofa Íslands, Hagfræðideild Landsbankans

Innihald og form skjals þessa er unnið af starfsmönnum Hagfræðideildar Landsbankans hf. (hagfraedideild@landsbankinn.is) og byggist á aðgengilegum opinberum upplýsingum á þeim tíma sem greiningin var unnin. Mat á þeim upplýsingum endurspeglar skoðanir starfsmanna Hagfræðideildar Landsbankans á þeim degi þegar greiningin er dagsett, en þær geta breyst án fyrirvara.

Landsbankinn hf. og starfsfólk hans taka ekki ábyrgð á viðskiptum sem byggð eru á þeim upplýsingum og skoðunum sem hér eru settar fram, enda eru þær ekki veittar sem persónuleg ráðgjöf fyrir einstök viðskipti.

Bent skal á að Landsbankinn hf. getur á hverjum tíma haft beinna eða óbeinna hagsmuna að gæta, ýmist sjálfur, dótturfélög hans eða fyrir hönd viðskiptamanna, s.s. sem fjárfestir, lánardrottinn eða þjónustuaðili. Greiningar eru engu að síður unnar sjálfstætt af Hagfræðideild Landsbankans og innan Landsbankans eru í gildi reglur um aðskilnað starfssviða sem eru aðgengilegar á vef bankans.